

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Vzdělávací materiál vytvořený v projektu OP VK

Název školy:	Gymnázium, Zábřeh, náměstí Osvobození 20
Číslo projektu:	CZ.1.07/1.5.00/34.0211
Název projektu:	Zlepšení podmínek pro výuku na gymnáziu
Číslo a název klíčové aktivity:	III/2 - Inovace a zkvalitnění výuky prostřednictvím ICT

Anotace

Název tematické oblasti:	Práce s textem – interpretace a analýzy
Název učebního materiálu:	Bestiální něha J. H. Krchovského
Číslo učebního materiálu:	VY_32_INOVACE_CJ0413
Vyučovací předmět:	Český jazyk a literatura
Ročník:	4. ročník čtyřletého gymnázia, oktáva osmiletého gym.
Autor:	Marie Brožová
Datum vytvoření:	2. 10. 2013
Datum ověření ve výuce:	7. 10. 2013
Druh učebního materiálu:	Pracovní list
Očekávaný výstup:	Při interpretaci tří básnických textů J. H. Krchovského a dvou kritických analýz se žák zamýšlí jednak nad literárněhistorickými souvislostmi, jednak nad situací básníka v současném světě.
Metodické poznámky:	Pracovní list je možné využít k samostatné práci, práci ve dvojicích, či skupinové práci. Osvědčil se požadavek ústních odpovědí na základě písemných poznámek.

Bestiální něha J. H. Krchovského

UNAVEN K SMRTI NUDNOU ROLÍ
sám sebe hrát, - že jsem...Chci spát
předstírám spánek, tvář mne bolí
vším, čím jsem byl, jsem nebyl rád

Jak se mi zdá, nic se mi nezdá
už nemám o čem dát si zdát
na nebi bledne moje hvězda
vším, čím jsem nebyl, byl jsem rád

Bestiální něha

CHCI-LI ZMIZET BEZE STOPY
nebudu se v řece topit
– uložím svou kůži línou
na dno vany s kyselinou

Zatímco si chystám lázeň
přemýšlím a krotím bázeň:
– jak, až budu rozežraný
vytáhnu pak zátku z vany?

Pomohu si mechanikou!
– spojím drátem zátku s klikou

a jak někdo chytne kliku
pohrbí mě i bez hrobníků

Jsem si jist, že každopádně
zůstane má duše na dně...
já vyteču stokou z vany
duše usne do nirvány

Hovno nelze umýt mejdlem...
to, co není, zničit nejde
jen to nic, co trápí hlavy
kanálem se neodplaví.

Recenze J. Peňáse:

*Neexistuje v současné české poezii jiný autor, jehož dílo by bylo tak výstředně jednotné a od začátku tak monotónně vyhraněné, jako jsou básně J. H. Krchovského (nar. 1960). Od svých básnických počátků se v prostředí literárního undergroundu objevoval jako naprosto originální zjev, který nemusel procházet obvyklou cestou juvenilí a povinného sebehledání, ale hned tu byl jako podivný, ani ne dvacetiletý ironický stařec, definitivně a již kdysi dávno **uhranutý smrtelným a hrůzným steskem z existence, jež je už dávno odžítá a ztracená**. V Krchovském česká poezie opět našla autora, jehož životním a uměleckým tématem se stala mučivá nejistota a neuchopitelnost bytí, jež nachází svůj výraz ve stálých variacích děsu a hrůzy, v plození morbidních příznaků, přeludů a dvojníků, ve věčném opakování otázky nejasnosti a unikavosti sebe sama. **Krchovského rodokmen** totiž sahá – přes všechny samozřejmé a nutné odlišnosti – k Máchovi a pak ještě dál až k baroku, a znovu přes Nerudu Hřbitovního kvítí a Karla Hlaváčka Pozdě k ránu k Ladislavu Klímovi, a ovšem k Demlovu Hradu smrti. Krchovský je však hlavně svůj, v něčem plně „dítětem“ našich osmdesátých a devadesátých let a v něčem jiném zase úplně mimo místo a čas, ničemu nepodobný a přes všechny epigony nenapodobitelný.*

Podněty k interpretaci :

1. Objasněte, jak rozumíte recenzentově větě o J. H. Krchovském: „**uhranutý smrtelným a hrůzným steskem z existence, jež je už dávno odžítá a ztracená**.“ Platí tato věta i o citovaných básních?

2. Které z autorů uvedených v Krchovského „rodokmenu“ byste v hledání paralel s poetikou Krchovského uvedli vy? Proč právě tyto? Postrádáte v tomto „rodokmenu“ některé další české básníky či prozaiky?

3. Vyhledejte v obou básních stylově příznakové prostředky a posuďte, zda je v textu dosaženo jednoty obsahu a formy.

PŘISTAVIL JSEM SI ZRCADLO

od té doby se nenávidím
včera mě ale napadlo
že se v něm stejně neuvidím...
rozplynul jsem se děsem
nad tím, že vůbec nejsem
vůbec si nezávidím...

Z recenze J. Peňáse:

*Od prvních básní (ineditní sbírka Procházka urnovým hájem, 1978) je konstantou Krchovského poetiky formálně vytríbené znejišťování identity a stále sarkastické zpochybňování jistoty, reálnosti svého „já“. To je od začátku předváděno jako prchavé, fluidní a fragmentární, na přechodu a v objetí mezi skutečností a vidinou. Neurčitá a na tomto světě nezaručitelná identita, o níž nelze rozhodnout, do kterého prostoru patří, je základní „skutečností“ Krchovského poezie. Já nejsem já. A nejsem ani nikdo jiný, stojí v jedné Krchovského básni a tento rimbaudovský motiv je také **leitmotivem jeho poezie**. Zatímco však u Rimbauda šlo o rozrušení a překonání pout „starého“ vnímání skutečnosti a o osvobození básnického subjektu ze závazků objektivistické poetiky, Krchovského „já nejsem já“ nemůže existovat bez toho výsměšného nihilistického dovětku „a nejsem ani nikdo jiný“.*

*Řečeno s jiným prokletým, s Baudelairem, tématem Krchovského poezie je „strašné manželství se svým Já“. Zrádné, nezaručitelné „já“ je ale přitom jediným centrem, kolem kterého krouží básníková **jedovatá ironie**; je to však střed, kolem něhož jsou nastaveny soustavy zrcadel, takže je zmnožen a neurčitý, bez stálé podoby a polohy.*

4. Jak rozumíte recenzentově charakteristice leitmotivu Krchovského poezie?

5. Proč jsou v textu recenze uváděna jména právě prokletých básníků? Co je spojuje s tvorbou Krchovského?

6. Objasněte význam obrazu „jedovatá ironie“.

7. Jaký portrét lyrického subjektu autor vytvořil v básni Přistavil jsem si zrcadlo?